

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant – p. o. prot. sąd. Kinga Pałubska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015r.

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko Skarbowi Państwa –(...) G.
w C.

o roszczenie z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby z tytułu wypracowanych i niewykorzystanych w formie czasu wolnego godzin nadliczbowych wypracowanych do 23 sierpnia 2005r., należność za „mundurówkę”, nagrodę roczną, wczasy pod gruszą, należności za dodatkowe służby płatne dodatkowo w 100% z tytułu pracy w godzinach nocnych w niedziele i święta

postanawia:

1. stwierdzić swą niewłaściwość i roszczenie z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby z tytułu wypracowanych i niewykorzystanych w formie czasu wolnego godzin nadliczbowych wypracowanych do 23 sierpnia 2005r. przekazać do rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w L.;
2. stwierdzić swą niewłaściwość i roszczenia o należność za „mundurówkę”, nagrodę roczną, wczasy pod gruszą, należności za dodatkowe służby płatne dodatkowo w 100% z tytułu pracy w godzinach nocnych w niedziele i święta przekazać do rozpoznania według właściwości (...) w C..

VIII P 11/15

UZASADNIENIE

Pismem procesowym, pozwem, z dnia 23.09.2013r. pełnomocnik A. W. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa-(...) w W. kwoty 68.655 złotych tytułem odszkodowania za niezapłacenie za pełnienie służby w godzinach poza rozkładem czasu służby w okresie 2001-2005 w wymiarze 2329 godzin nadliczbowych oraz 664 godzin z tytułu przysługujących urlopów w sytuacji gdyby powodowi umożliwiono odbiór wypracowanych nadgodzin. Z uzasadnienia pisma wynika, że przedmiotem żądania są roszczenia objęte treścią decyzji administracyjnych – decyzji nr (...) (...)z dnia 07.06.2013r., która utrzymała w mocy zaskarżoną przez A. W. decyzję nr (...) (...) w C. z dnia 18.04.2013r. w sprawie odmowy wypłacenia ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby z tytułu wypracowanych i niewykorzystanych w formie czasu wolnego godzin nadliczbowych wypracowanych do dnia 23.07.2005r. (decyzja,k16-18 a.s.). W treści tej decyzji zostało zawarte pouczenie , iż decyzja ta jest ostateczna oraz, że strona może ją zaskarżyć do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. w terminie 30 dni. A. W. nie zaskarżył decyzji w tym trybie. W istocie chodzi w pozwie dokładnie o te same roszczenia , które były przedmiotem postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji nr (...) (...) w C. z dnia 18.04.2013r.Co więcej , argumentacja zawarta w pozwie jako podstawa do zasądzenia dochodzonej kwoty jest identyczna jak w toku postępowania

administracyjnego. A. W., mimo, iż nie zgadzał się z tą decyzją (o czym świadczy treść niniejszego pozwu), zgodnie z pouczeniem zawartym w jej treści powinien złożyć odwołanie do WSA, a tego nie uczynił.

Niniejsza sprawa pierwotnie została skierowana do Sądu Rejonowego w Warszawie (...), tenże Sąd przekazał sprawę według właściwości do Sądowi Rejonowemu w (...) bez wskazania w jakim wydziale powinna się toczyć , jednocześnie prawidłowo ustalił , że jednostką organizacyjną uprawnioną do podejmowania czynności Skarbu Państwa jest (...)w C., nie w W., jaka wskazano w pozwie (postanowienie,k.47 a.s.). W toku postępowania przed tym Sądem pełnomocnik powoda rozszerzył żądanie pozwu , domagając się dodatkowo następujących roszczeń : należności za tzw. mundurówkę w kwocie 4000 zł, nagrody rocznej w kwocie 3.804 zł, roszczenia z tytułu wczasów pod gruszą w kwocie 2.800 zł, należności za dodatkowe służby płatne dodatkowo w 100% w wymiarze 12 godzin, w kwocie 61.636,76 zł (pismo procesowe, k. 114).

W związku z rozszerzeniem żądań pozwu Sąd Rejonowy w(...) postanowieniem z dnia 24.02.2015r. stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie (...) (postanowienie, k. 133).Przewodniczący Wydziału tegoż Sądu Okręgowego w Lublinie (...), zarządzeniem z dnia 06.03.2015r. przekazał z kolei sprawę do rozpoznania do (...) Sadu Okręgowego w Lublinie (zarządzenie, k. 5). Na rozprawie w dniu 09.12.2015r. pełnomocnik powoda ostatecznie jako podstawę prawną dochodzonych roszczeń wskazał art. 77 Konstytucji oraz art.415 i 416 k.c., w zw. z par.10 ust 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.06.2002r. w sprawie rozkładu czasu służby funkcjonariuszy (...) cofnął swoje stanowisko , iż podstawą prawną jest art. 189 kpc. Domagał się ostatecznie ponownego przekazania sprawy według właściwości Sądowi Okręgowemu w Lublinie (...) (k. 161v.-162). Z kolei pełnomocnik pozwanego nadal podtrzymywał wniosek o przekazanie sprawy według właściwości Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w L.. Podniósł, że roszczenie dotyczące ekwiwalentu za ponadwymiarową służbę było przedmiotem postępowania administracyjnego i powód nie wyczerpał całej drogi tego postępowania administracyjnego - nie zaskarżył decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (k.161v-162.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

A. W. pełnił służbę w (...) od 01.07.1998r. do 31.05.2013r. Stosunek służbowy został rozwiązany. Złożył wniosek do (...)w C. o wypłacenie ekwiwalentu za pełnienie służby w godzinach nadliczbowych. Od decyzji odmownej Komendanta odwołał się do Komendanta (...), który, decyzją z dnia 07.06.2013r., utrzymał w mocy zaskarżoną przez A. W. decyzję nr (...) (...)w C.. A. W., zamiast , zgodnie z pouczeniem zawartym w decyzji, zaskarżyć tą decyzję do Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego , wniósł pozew w niniejszej sprawie, który dotyczy dokładnie tego samego roszczenia. Powoływanie się w pozwie na podstawę prawną – art.415 k.c. i art. 417 k.c w związku z art. 77 Konstytucji w zw. z par.10 ust 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.06.2002r. w sprawie rozkładu czasu służby funkcjonariuszy (...)jest próbą obejścia obligatoryjnej drogi administracyjnego postępowania . Pismo nazwane pozwem , będące przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie zostało , w ocenie Sądu sformułowane jako żądanie odszkodowania jedynie po to, aby otworzyć sobie możliwość dochodzenia roszczeń odjętych powyższą prawomocną decyzją administracyjną przed sądem powszechnym.

Należy zauważyć, że pełnomocnik powoda, mimo żądania pełnomocnika pozwanego, aby wskazał ostatecznie podstawę prawną dochodzonego roszczenia nie wskazał prawidłowej podstawy prawnej, powołując się na treść art. 189 k.p.c., (pismo procesowe,k.125), cofając to stanowisko dopiero na rozprawie w dniu 9.12.2015r. Przepis zaś art. 189 kp.c. w sposób oczywisty takiej podstawy nie stanowi. Pełnomocnik pozwanego konsekwentnie zaś w toku postępowania podnosił zarzut niedopuszczalności drogi sądowej w niniejszej sprawie (pismo pełnomocnika pozwanego, k.118-119).

Nie ulega wątpliwości, że dochodzone roszczenia są roszczeniami, w których droga sądowa jest niedopuszczalna. O dopuszczalności drogi sądowej nie decyduje obiektywne istnienie prawa podmiotowego strony powodowej, z którego wywodzi ona zgłoszone roszczenie, lecz przesądzają o tym twierdzenia powoda o istnieniu stosunku prawnego z zakresu objętego pojęciem sprawy cywilnej w rozumieniu art. 1 i art. 2 § 3 k.p.c. (por. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 05.07.2013r., IV CSK 12/23).

Dla potwierdzenia stanowiska o braku podstaw do dochodzenia przedmiotowych roszczeń przed sądem powszechnym można dla przykładu powołać treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11.01.2001r. (I PKN 183/00), w którym podniósł, że w sprawie diety z tytułu podróży służbowych funkcjonariuszy Straży Granicznej drogą sądową jest niedopuszczalna. Należy zauważyć, że w sprawie tej Sąd Najwyższy rozpoznawał sprawę, w której Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i sprawę przekazał do rozpoznania (...) zaś Sąd Najwyższy oddalił kasację od tego wyroku. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł, że sprawy wynikające ze stosunku służbowego funkcjonariusza(...)nie są sprawami cywilnymi w podstawowym rozumieniu tych spraw. W szczególności regulacje ustanowione przez ustawę z 12 października 1990 r. o (...)są źródłem stosunków niepracowniczego zatrudnienia o charakterze administracyjno-prawnym i stąd jeżeli jest brak podobnej regulacji jak przewidziana w jej art. 36 ust. 2, przewidującej dochodzenie określonych roszczeń przez funkcjonariuszy(...) na drodze sądowej, to nie ma podstaw, by przyjmować dopuszczalność drogi sądowej przed sądem powszechnym, w sytuacji, gdy istnieje możliwość dokonania kontroli określonych decyzji (czynności) podejmowanych wobec takich funkcjonariuszy w postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Nie jest przy tym trafny pogląd że sądowno-administracyjna droga dochodzenia roszczeń nie byłaby wystarczająca, bowiem sąd administracyjny sprawuje kontrolę zasadniczo o charakterze kasacyjnym, a to jakoby prowadziło do pozbawienia uprawnionych rzeczywistej (materialnej) ochrony sądowej. Przyjmując taki punkt widzenia należałoby także w tych przypadkach, w których przepisy wyraźnie (w sposób nie budzący wątpliwości) przewidują drogę do sądu administracyjnego, dokonując oceny, iż ochrona ta jest niedostateczna, bo jakoby pozbawia stronę rzeczywistej ochrony sądowej, sprawy kierować na drogę sądownictwa powszechnego. To, iż kontrola sprawowana w formie kasacyjnej może być w pewnych przypadkach oceniana jako słabsza od realizowanej przez sądownictwo powszechne, nie oznacza wszakże, iż jest ona niedostateczną i nie zapewnia urzeczywistnienia prawa do sądu w rozumieniu Konstytucji RP. Jak słusznie podniósł dalej Sąd Najwyższy, sprawy wynikające ze stosunku zatrudnienia funkcjonariusza (...) G. nie są sprawami cywilnymi w podstawowym rozumieniu tych spraw (nie są normowane przez przepisy prawa cywilnego - art. 1 k.p.c.) ani też nie są sprawami z zakresu prawa pracy w pojęciu art. 1 i 476 § 1 k.p.c. W szczególności nie są to sprawy dotyczące roszczeń ze stosunku pracy i z nim związanych ani też sprawy "o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy" (art. 476 § 1 pkt 2). Podzielając powyższe stanowisko Sadu najwyższego należy zauważyć, że przekazanie niniejszej sprawy przez Sąd Okręgowy w Lublinie (...) było całkowicie błędne. Przykładem dla poparcia stanowiska o niedopuszczalności drogi sądowej w niniejszej sprawie jest wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 10.11.2011r. (II SA/Wa 1264/06), w którym Sąd ten wskazał, że stosunek służbowy funkcjonariusza (...) ma charakter administracyjnoprawny. Różni się od stosunku cywilnego specyficznymi warunkami zatrudnienia, w szczególności charakteryzuje go dyspozycyjność i podległość, z którą związany jest czas służby, uregulowany w odmienny sposób od ogólnie obowiązujących zasad. Należy zauważyć, że wyrok ten dotyczył identycznego jak w niniejszej sprawie, żądania zapłaty ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby. Roszczenia objęte niniejszym postępowaniem, zgłoszone w jego toku, tj. dotyczące należności za tzw. mundurówkę, dotyczące nagrody rocznej w kwocie 3.804 zł, wczasów pod gruszą w kwocie 2.800 zł oraz należności za dodatkowe służby są roszczeniami, które, w przeciwieństwie do pierwotnego żądania w sprawie ekwiwalentu, nie były jeszcze rozpoznawane w toku postępowania administracyjnego. Są to roszczenia wynikające wprost ze stosunku służbowego A. W.. Należy też podnieść, iż nie zostały one sformułowane jako „odszkodowanie „, jak to miało miejsce w pozwie odnośnie ekwiwalentu pieniężnego. Tym bardziej więc nie budzi wątpliwości, iż są to roszczenia, w których droga przed sądem powszechnym nie jest dopuszczalna. Dlatego też, w zakresie tych żądań należało sprawę przekazać do rozpoznania według właściwości (...) w C..

Natomiast roszczenie dotyczące ekwiwalentu pieniężnego było już przedmiotem rozpoznania - przez (...)w C., zaś następnie ,(...) W tym więc zakresie należało sprawę przekazać do rozpoznania Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w L..

Z treści art. 13 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.), wynika, że do rozpoznania sprawy właściwy jest wojewódzki sąd administracyjny, na którego

obszarze własności ma siedzibę organ administracji publicznej, którego działalność została zaskarżona, czyli w tej sprawie Wojewódzki Sąd Administracyjny w L..

Odnosząc się do wniosku pełnomocnika powoda o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Lublinie (...), z uwagi na dochodzenie, w ocenie powoda, roszczeń odszkodowawczych na podstawie przepisów kodeksu cywilnego oraz Konstytucji, w zw. z§ 10 ust 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17.06.2002r. w sprawie rozkładu czasu służby funkcjonariuszy(...) należy stwierdzić, że jest to wniosek niezasadny. Pomijając fakt, że sprawa niniejsza była przekazana już do tego(...), a następnie przekazana do (...) zarządzeniem Przewodniczącego (...), w ocenie Sądu droga sądowa nie jest dopuszczalna, mimo wskazania, jako podstawy pranej art.77 Konstytucji oraz art. 415 i 417 k.c., a na rozprawie –art. 416 k.c., zaś poprzednio –art. 189 k.p.c. Ten brak zdecydowania się przez pełnomocnika powoda, na jaką podstawę prawną się powołać, również świadczy o tym, że w rzeczywistości powodowi nie chodzi o odszkodowanie, ani o ustalenie, a jedynie o zasądzenie dochodzonego już przed organami administracyjnymu ekwiwalentu pieniężnego. Faktyczną bowiem podstawą dochodzonych roszczeń jest cyt. wyżej rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ten sposób powód chce uniknąć konieczności wyczerpania postępowania administracyjnego i dochodzić roszczeń w drodze procesu cywilnego, formułując roszczenia jako odszkodowanie. Należy w tym miejscu powołać treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22.09.1981r. (IV PZ 49/81), w którym podniósł, że spór o ustalenie prawa do określonego świadczenia należy do właściwości tego samego sądu, który jest właściwy do rozpoznania sporu o to świadczenie. Tym samym, niezależnie od nazwania roszczenia przez powoda – czy jest to prawo o ustalenie, czy też odszkodowanie, spór powinien być rozstrzygnięty w pierwszej kolejności przez organ właściwy, w tym przypadku, na drodze postępowania administracyjnego. Dopiero po wyczerpaniu tego trybu postępowania można by ewentualnie rozważać zasadność dochodzenia roszczeń na podstawie przepisów kodeksu cywilnego i Konstytucji RP. Zgodnie z powoływanym się przez powoda art. 77 ust. 1 Konstytucji RP z dnia 02.04.1997r. każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

W treści zaś ust 2. podano, że ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Nie można jednak, co czyni, w ocenie Sądu, powód nadużywać treści tego przepisu w dochodzeniu swoich roszczeń. W wyroku z dnia 20.03.2015r. (II CSK 218/14) 77 Sąd Najwyższy stwierdził, że "niezgodność z prawem" w świetle art. 77 ust. 1 Konstytucji RP musi być rozumiana ściśle, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem źródła prawa. Pojęcie to jest więc węższe niż tradycyjne ujęcie bezprawności na gruncie prawa cywilnego, które obejmuje obok naruszenia przepisów prawa również naruszenie norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem "zasad współżycia społecznego" lub "dobrych obyczajów". Znaczenie tego przepisu polega na tym, że ustanawia surowsze przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w porównaniu z ogólnymi zasadami opartymi na przesłance winy. Także art. 417 § 1 k.c. przewiduje odpowiedzialność opartą na przesłance obiektywnie niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, a wina pozostaje poza przesłankami konstytuującymi obowiązek odszkodowawczy.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego wszystkie dochodzone pozwem roszczenia są roszczeniami wprost wynikającymi ze stosunku służbowego, o jakim mowa w ustawie z dnia 12.10.190r. o(...)i przepisach wykonawczych do tej ustawy. Powód zaś nie wyczerpał wcale (w przypadku roszczeń zgłoszonych w toku postępowania) bądź nie wyczerpał do końca (w przypadku roszczenia z pozwu dotyczącego ekwiwalentu) drogi postępowania administracyjnego.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 464§ 1 k.p.c, orzekł jak w postanowieniu.